

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติและตัวแบบบุคคลจริงที่มีต่อการพัฒนาความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ใช้บทบาทสมมติ กลุ่มตัวแบบบุคคลจริง และกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบ
แตกต่างกัน

5.3 การดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวิจิตรานพิทยา จำนวน 214 คน

5.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 83 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
กลุ่มที่ 1 จำนวน 27 คน กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 จำนวน 29 คน กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน
27 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. เลือกโรงเรียนแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ
โรงเรียนวิจิตรานพิทยา
2. ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิจิตรานพิทยา จำนวน 7 ห้อง นำผลคะแนนที่ได้มาหา
ค่าเฉลี่ยเพื่อเลือกห้องที่มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน มาเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวน
3 ห้อง

3. สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากเพื่อ
เลือกกลุ่มว่ากลุ่มใดจะเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุมโดย

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการพัฒนาโดยใช้บทบาทสมมติ

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการพัฒนาโดยใช้ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามปกติ

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง
ด้วยตัวเองโดยทำการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองการใช้บทบาทสมมติเพื่อ
การพัฒนาความรับผิดชอบ

กลุ่มทดลองที่ 2 ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองการใช้ตัวแบบบุคคลจริง
เพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามปกติ

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการทดลองการใช้บทบาทสมมติเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ และ
แผนการทดลองการใช้ตัวแบบบุคคลจริงเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ
2. แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนจัดอันดับ-
คุณภาพ เป็นแบบสอบถามความรู้สึกและการกระทำบางอย่างที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ จำนวน
50 ข้อ

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแผนการทดลอง แบบทดสอบ เพื่อใช้ในการทดลอง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอความร่วมมือจาก
ผู้บริหารโรงเรียนวิจิตรวาทิทยา เพื่อขออนุญาตดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล นักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการในการทดลองดังนี้
 - ก. ดำเนินการสุ่มเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามจุดประสงค์
 - ข. ทำการประเมินก่อนการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้าน
ความรับผิดชอบ
 - ค. ดำเนินงานตามแผนงานวิจัยจนครบขั้นตอนที่กำหนดไว้
 - ง. ทำการประเมินหลังการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้าน
ความรับผิดชอบ
 - จ. ติดตามผลการทดลองการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในช่วงเวลา
ไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ หลังการทดลอง
4. นำคำตอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อ
ทดสอบสมมติฐานและสรุปอภิปรายผลการทดลอง

5.6 การวิเคราะห์ผลการทดลองและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนจากแบบสอบถามวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ 5 ด้าน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANCOVA) ถ้าพบว่า ความรับผิดชอบทั้งสามกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method)

5.7 สรุปผลการวิจัย

นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้บทบาทสมมติ กลุ่มทดลองที่ใช้ตัวแบบบุคคลจริง และกลุ่มควบคุม มีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้บทบาทสมมติกับกลุ่มควบคุม, กลุ่มทดลองที่ใช้ตัวแบบบุคคลจริงกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนกลุ่มทดลองที่ใช้บทบาทสมมติกับกลุ่มทดลองที่ใช้ตัวแบบบุคคลจริง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.8 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การใช้แผนการทดลอง โดยการ ใช้บทบาทสมมติ และตัวแบบบุคคลจริง เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบสามารถเพิ่มความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ข้อสังเกต และข้อคิดที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีภาระหน้าที่จะต้องพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ตลอดจนผู้ที่สนใจที่จะทำการวิจัยในลักษณะนี้ ดังต่อไปนี้

5.8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

(1) ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสามารถนำบทบาทสมมติ ตัวแบบบุคคลจริง ไปใช้และส่งเสริมนักเรียนให้มีการพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นจะเป็นผลทำให้นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อตนเอง ต่อสังคมและต่อประเทศชาติในอนาคต

(2) การสอนจริยธรรมโดยการ ใช้บทบาทสมมติและตัวแบบบุคคลจริง ควร มีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มาก เช่น การมีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อนักเรียนจะได้พัฒนาความคิด ถ้าแสดงออกให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการแสดงบทบาทสมมติหรือร่วมวางแผนการคัดเลือกตัวแบบบุคคลจริงที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่ร่วมกันกระทำจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจและตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

(3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญในการประยุกต์วิธีสอนหรือพัฒนาจริยธรรมและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งบางครั้งจำเป็นจะต้องอาศัย

เทคนิคในการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมกลุ่ม เกม กรณีตัวอย่าง ฯลฯ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม ตัวบุคคลที่จะพัฒนาและที่สำคัญ ควรเป็นเทคนิคที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดเห็นและตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ใช่จากอิทธิพลการชักนำหรือการแนะนำ

(4) ในการพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ โดยใช้แผนการทดลองที่สร้างขึ้นเอง ผู้สร้างแผนการทดลองควรได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ หลักการ วิธีการ เทคนิค ลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผล จนเข้าใจอย่างถ่องแท้ ควรมีการทดลองปฏิบัติจนเกิดทักษะความชำนาญตลอดจนการพัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ให้สำเร็จตรงตามจุดประสงค์ต่อไป

(5) ในการนำแผนการทดลอง ไปใช้เพื่อจะให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อนักเรียนหรือบุคคลที่เป็นเป้าหมายจะพัฒนา ผู้วิจัยควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของเวลาในการวิจัยแต่ละช่วง ควรจะเพิ่มเวลาให้มากกว่านี้ เพื่อผลการวิจัยจะชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(6) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมวิธีการพัฒนาความรับผิดชอบหรือจัดกิจกรรมเพิ่มในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาความรับผิดชอบให้ได้ประโยชน์มากขึ้น

5.8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ผู้ที่สนใจควรทดลองแผนการทดลองการใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซ้ำอีกครั้ง โดยการปรับปรุงและเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- วิธีการและเครื่องมือในการวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ โดยให้เว้นระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งหลังสักระยะหนึ่งหลังการทดลอง เพิ่มแบบสัมภาษณ์นักเรียนและแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนนอกเหนือจากการสัมภาษณ์ครูอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- เพิ่มเวลา, จัดแผนการทดลองเพิ่มและกิจกรรมที่ใช้ โดยทำต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน เช่น 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา

(2) ควรทดลองแผนการทดลองการใช้เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบกับนักเรียนระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาชั้นอื่น และอุดมศึกษา

(3) ควรมีการทดลองใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบบุคคลจริงพัฒนาจริยธรรม และคุณธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความสามัคคี ฯลฯ เพื่อหาข้อยืนยันว่าการใช้ตัวแบบ สามารถใช้พัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ควรคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ ด้วย เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การอบรมเลี้ยงดู ระดับสติปัญญา ฯลฯ เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรต่อการพัฒนา ทศนคติ และพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ

(5) ควรนำวิธีการสอนหรือวิธีการทดลองแบบอื่น ๆ มาทดลองเพื่อเปรียบเทียบกับผลของการใช้บทบาทสมมติและตัวแบบบุคคลจริง นอกจากนี้ ควรจะมีการติดตามผลหลังจากเสร็จการทดลองไปแล้วเป็นช่วง 1 เดือน 1 ภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษา เพื่อดูประสิทธิภาพของการใช้ตัวแบบทั้ง 2 ตัวแบบ